

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БУХГАЛТЕРА
підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня

Луцьк – 2025

**Силабус освітнього компонента СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
БУХГАЛТЕРА підготовки бакалавра**

Розробник: Грудзевич Ю. І., доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено

гарант освітньо-професійної програми
Цифровий облік та консалтинг:

Алла ФАТЕНОК-ТКАЧУК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

проф. Ірина САДОВСЬКА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	07 Управління та адміністрування 071Облік і оподаткування Цифровий облік та консалтинг Перший (бакалаврський) рівень	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання – 3-ий
		Семестр – 1-ий
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20год.
		Самостійна робота – 110 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – [Грудзевич Юлія Ігорівна](#)
 Науковий ступінь – кандидат економічних наук
 Вчене звання – доцент
 Посада – доцент кафедри обліку і оподаткування
 Контактна інформація: +38-066-700-86-05, Hrudzevich.Julia@vnu.edu.ua
 Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис ОК

1. Анотація ОК.

Вивчення освітнього компоненту "Соціальна відповідальність бухгалтера" має важливе значення як для професійного розвитку спеціаліста, так і для забезпечення етичності, прозорості та відповідальності бізнесу в цілому. Бухгалтер працює з фінансовою інформацією, яка є основою для прийняття рішень як всередині компанії, так і для зовнішніх стейкхолдерів. Знання принципів соціальної відповідальності допомагає уникати конфлікту інтересів, маніпуляцій з даними та шахрайства. Бухгалтери є одними з ключових осіб, відповідальних за фінансову прозорість. Недобросовісна діяльність може підірвати довіру до компанії, її партнерів або навіть до професії загалом. Фінансові звіти та інші документи, створені бухгалтером, впливають на податкові надходження, соціальні програми, екологічну відповідальність бізнесу тощо. Соціально відповідальна поведінка сприяє розвитку суспільства, підтримці сталого розвитку та дотриманню прав працівників. Вивчення вказаного ОК допомагає розуміти нормативно-правові акти, які регулюють діяльність бухгалтера, та уникати юридичних ризиків. Соціальна відповідальність вимагає суворого дотримання як букви закону, так і його духу. Соціальна відповідальність включає врахування довгострокових наслідків рішень, прийнятих бухгалтером. Бухгалтер відіграє важливу роль у фінансовому плануванні, яке враховує екологічну, соціальну та економічну стійкість. Соціальна відповідальність формує бухгалтера як лідера, здатного приймати обґрунтовані, чесні та етичні рішення.

2. Пререквізити. Бухгалтерський облік (загальна теорія), Економіка підприємства, Фінанси, Статистика.

Постреквізити. «Фінансовий облік активів», «Фінансовий облік пасивів та фінансових результатів», Управлінський облік, Аналіз господарської діяльності, Аудит, «Теорія і практика оподаткування суб'єктів економічної діяльності» тощо.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета вивчення освітнього компонента «Соціальна відповідальність бухгалтера» полягає у формуванні в здобувачів освіти розуміння етичних, професійних і соціальних аспектів діяльності бухгалтера, усвідомленні його ролі у забезпеченні прозорості фінансової інформації, довіри суспільства до бізнесу та державних інституцій, а також розвитку здатності приймати відповідальні професійні рішення з урахуванням норм законодавства, етики та сталого розвитку.

Завдання освітнього компонента «Соціальна відповідальність бухгалтера» полягають у формуванні у здобувачів освіти здатності сприяти формуванню культури довіри, прозорості та відповідального ведення бізнесу; усвідомлювати значення професійної етики та соціальної відповідальності у діяльності бухгалтера; ідентифікувати та оцінювати етичні дилеми в обліковій практиці; застосовувати принципи доброчесності, об'єктивності, професійної компетентності та конфіденційності під час виконання професійних обов'язків.

4. Soft skills.

У процесі вивчення освітнього компонента «Соціальна відповідальність бухгалтера» здобувачі, крім професійних компетентностей, розвивають цілий ряд soft skills, які важливі для сучасного фахівця. Зокрема:

Етична свідомість — здатність діяти відповідально, чесно та справедливо в професійних ситуаціях.

Критичне мислення — уміння аналізувати наслідки професійних рішень для суспільства, бізнесу та зацікавлених сторін.

Емоційний інтелект — здатність розуміти й регулювати власні емоції, зберігати професійну етику в конфліктних ситуаціях.

Відповідальність і надійність — готовність нести відповідальність за наслідки облікових рішень.

Соціальна чутливість — усвідомлення впливу професійної діяльності бухгалтера на суспільство, довкілля та економіку.

Здатність до самооцінки і розвитку — прагнення до вдосконалення етичних і професійних стандартів поведінки.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Поняття та сутність соціальної відповідальності в професії бухгалтера.	14	1	2	10	1	Т / 8
Тема 2. Етичні принципи та професійна поведінка бухгалтера: міжнародні та національні стандарти.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Тема 3. Кодекс етики професійних бухгалтерів: структура, основні положення, практичне застосування.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Тема 4. Відповідальність бухгалтера за достовірність фінансової інформації.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8

Тема 5. Соціальна роль обліку: прозорість, довіра, корпоративна репутація.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Разом за модулем 1	70	5	10	50	5	40
Змістовий модуль 2.						
Тема 6. Відповідальність бухгалтера перед державою, власниками, працівниками та суспільством.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Тема 7. Професійні дилеми бухгалтера: етичні конфлікти та шляхи їх розв'язання.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Тема 8. Корпоративна соціальна відповідальність підприємства і роль бухгалтера у її реалізації.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Тема 9. Протидія шахрайству, маніпуляціям та корупційним практикам у бухгалтерському середовищі.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Тема 10. Формування етичної культури в організації: лідерство, приклад, стандарти поведінки.	24	1	2	20	1	ПЗ, Т / 8
Разом за модулем 2	80	5	10	60	10	40
Підсумкова модульна контрольна робота						20
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: Т – тестування, ПЗ – виконання практичних завдань

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів освіти включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних та лабораторних занять. Ефективність самостійної роботи здобувача викладач виявляє на практичних та лабораторних заняттях, під час виконання практичних завдань та лабораторних робіт та відбиває в загальній оцінці за тему.

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у [Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти ВНУ імені Лесі Українки від 26.06.2025 р.](#)

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Здобувач освіти повинен відвідувати всі заняття і брати активну участь в навчальній діяльності, а також виконувати завдання самостійної роботи. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання, участь у наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 та за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється [Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.01.2024 р.](#) та [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті визначається [Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2024 р.](#)

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

Семестровий залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав види навчальної роботи, запропоновані викладачем. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Залік під час ліквідації академічної заборгованості викладач виставляє за результатами виконання завдань в письмовій формі (максимум 100 балів, з них 20 балів за кожне з двох теоретичних питань та 20 балів за розв'язання кожного з трьох практичних завдань).

Перелік теоретичних питань до заліку:

1. Що таке соціальна відповідальність бухгалтера?
2. Які основні етичні принципи професійного бухгалтера передбачені міжнародними стандартами?
3. Що включає поняття «професійна доброчесність»?
4. Яка роль бухгалтера у забезпеченні прозорості фінансової інформації?
5. Назвіть основні функції кодексу етики професійних бухгалтерів.
6. Що таке конфлікт інтересів і як бухгалтер має його уникати?
7. Які наслідки порушення етичних норм для бухгалтера та організації?
8. Що таке корпоративна соціальна відповідальність підприємства і як бухгалтер сприяє її реалізації?
9. Як соціальна відповідальність пов'язана з довірою суспільства до бізнесу?
10. Які дії бухгалтера можуть вважатися етично неприпустимими?
11. Що таке конфіденційність фінансової інформації і чому вона важлива?
12. Як бухгалтер може сприяти боротьбі з корупцією та шахрайством?
13. Яка роль емоційного інтелекту у професійній діяльності бухгалтера?

14. Назвіть приклади етичних дилем у роботі бухгалтера.
15. Що таке прозорість обліку і чому вона важлива для суспільства?
16. Як комунікаційні навички допомагають бухгалтеру дотримуватись соціальної відповідальності?
17. Що означає принцип «професійна компетентність і належна увага»?
18. Як бухгалтер може впливати на репутацію організації через етичну поведінку?
19. Що таке соціальна чутливість і як вона проявляється у професійній діяльності?
20. Чому важлива здатність до самооцінки та постійного професійного розвитку для бухгалтера?

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Гоголя О.П., Кудінова І. П. Соціальна відповідальність бізнесу. К. : Видавництво Національного університету біоресурсів і природокористування України, 2022. 79 с.
2. Колот А. М. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2022. 504 с.
3. Колосок А. М. Соціальна відповідальність : конспект лекцій. Луцьк : ПП "Поліграфія", 2021. 88 с.
4. Смовженко Т. С. Корпоративна соціальна відповідальність. К. : УБС НБУ, 2022. 314 с.
6. Петрое О. М. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: розуміння та впровадження. К: 2023. 48 с.
7. Кулинич М. Б., Скорук О. В. Професійна етика бухгалтера, аудитора та податківця : методичні вказівки до практичних занять. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 27 с. URL : <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20685>.
8. Kulynych M., Skoruk O., Safarova A. Professional ethics of accountant, auditor and taxpayer as a factor of forming public opinion. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2022. Том 1 № 29. С. 25–33. DOI : <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-01-25-33>